

SZERKESZTŐSÉGI TAJÉKOZTATÓ

1. Szovjet-magyar közös űrrepülés

Az 1980. május 26-án, 21 óra 20 perckor – budapesti idő szerint 20 óra 20 perckor – a bajkonuri űrrepülőtér-ről kozmikus útjára indult Szozuz-36 űrhajó – fedélzetén Valerij Kubászov parancsnokkal, a Szovjetunió kétszeres hősevel, űrhajós pilótájával és Farkas Bertalan kutatóűrhajóssal, a Magyar Népköztársaság állampolgárával – a szükséges pályamódosítások és megközelítési manőverek végrehajtása után május 27-én, budapesti idő szerint 21 óra 56 perckor összekapcsolódott a Szaljut-6–Szojuz-35 űrkomplexummal.

A vendéglátók – L. Popov alezredes és V. Rjumin, akik már április 10-e óta dolgoznak az orbitális űrállomáson – felkészülten várták a szovjet-magyar űrpáros érkezését. A Szaljut-6 régi és új lakói örömmel üdvözölték egymást, s azokat a Földön maradt honfitársaikat, a szovjet és a magyar dolgozók millióit, akik kezdettől fogva felkészült érdeklődéssel kísérték a kozmoszból érkező híradásokat.

A nemzetközi személyzet hét napra tervezett tudományos programját a Szovjetunió és a Magyar Népköztársaság tudósai közösen dolgozták ki. A természeti környezet és a természeti erőforrások tanulmányozásának programja keretében az űrhajósok földfelszín-megfigyeléseket és fényképezést

végeznek a tudomány és a különböző népgazdasági ágazatok, egyebek között a mező- és erdőgazdaság részére. A kutatási programban jelentős helyet kapnak az orvos-biológiai vizsgálatok és kísérletek; előkészítésükben magyar szakemberek nagy részt vállaltak. Az űrállomás fedélzetén népgazdasági szempontból fontos technológiai kísérletekre is sor kerül.

A nemzetközi személyzet – Valerij Nyikolajevics Kubászov, a Szovjetunió kétszeres hőse, a Szovjetunió űrhajós pilótája és Farkas Bertalan kutatóűrhajós, a Magyar Népköztársaság állampolgára – miután a Szaljut-6–Szojuz-35–Szojuz-36 orbitális tudományos kutató komplexum fedélzetén sikeresen teljesítette a közös vizsgálatok és kísérletek előirányzott programját, 1980. június 3-án visszatért a Földre. Leonyid Popov és Valerij Rjumin űrhajósok folytatják a munkát a Szaljut-6 űrállomás fedélzetén.

A nemzetközi személyzet a Szaljut-6–Szojuz-35–Szojuz-36 űrkomplexum fedélzetén tett hétnapos repülőútja során maradéktalanul elvégezte a tervezett vizsgálatokat és kísérleteket.

Az űrhajósok a természeti erőforrások tanulmányozásának programja keretében vizuális földfelszín-megfigyeléseket végeztek, fényképezték a földfelszín és a világóceán egyes térségeit. A felvételeket szovjet fényképező berendezéssel, valamint a Szovjetunió és az NDK szakemberei által közösen kidolgozott MKF-6M mintájú fényképezőgéppel készítették.

Az orvos-biológiai kutatási program keretében tovább tanulmányozták az űrrepülés tényezőinek az emberi szervezetre gyakorolt hatását.

Az Interkozmosz-program keretében most sikeresen zárult űrrepülés újabb példája a testvéri szocialista országok gyümölcsöző együttműködésének a világűr békés célú kutatásában és hasznosításában, újabb példája a további tudományos-műszaki haladásnak. A szovjet-magyar személyzet munkája nagymértékben hozzájárult a Szovjetunió és a Magyar Népköztársaság népei közötti baráti kapcsolatok fejlődéséhez.

1980. június 10-én Leonyid Brezsnyev fogadta az űrhajósokat a Kremlben.

Az űrhajósok ünnepi fogadtatásának kiemelkedő eseményére került sor, a moszkvai Kreml Katalin-termében Leonyid Brezsnyev, az SZKP KB főtitkára, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa Elnökségének elnöke magas szovjet kitüntetésekét nyújtott át a szovjet-magyar nemzetközi űrexpedíció tagjainak. Az űrexpedíció parancsnoka a repülés során tanúsított kimagasló munkájáért, bátorságáért Lenin-rendet kapott, a magyar űrhajóst a Szovjetunió Hőse címmel, az ezzel járó aranycsillaggal és Lenin-renddel tüntették ki.

Szovjetunióbeli tartózkodásuk után június 16-án Budapestre érkezett a szovjet-magyar űrpáros, Valerij Kubaszov, a Szozuz-36 parancsnoka és a világűrben elsőként járt magyar állampolgár, Farkas Bertalan kutató-űrhajós, valamint Magyarai Béla kiképzett űrhajós. Velük együtt küldöttség érkezett fővárosunkba Alekszej Jeliszejev űrhajós mérnöknek, a sikeresen végrehajtott szovjet-magyar űrvállalkozás földi repülésirányító parancsnokának vezetésével.

A repülőtér magyar és szovjet zászlókkal, orosz és magyar nyelvű felira-

tokkal feldíszített főépületéhez érkező kozmonautákat a várakozó emberek forró szeretettel üdvözölték.

A fogadtatás pergő programja után Valerij Kubaszov, Farkas Bertalan és a többiek gépkocsikba szálltak és az Országház előtti Kossuth Lajos térre indultak, ahol az űrhajósok fogadtatására megjelent Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára, Losonczy Pál, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke, Lázár György, a Minisztertanács elnöke, valamint a kormány több tagja. Ott volt társadalmi és kulturális életünk sok vezető személyisége. Jelen voltak a diplomáciai képviselők vezetői, katonai és légügyi attaséi, a Szovjetunió budapesti nagykövetségének diplomatái és kolóniájának tagjai.

A parlament kupolacsarnokában, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa és a Minisztertanács kitüntetéseiinek átadásával folytatódtak az események.

Teljesítményük nagyságának, jelentőségének elismeréseként az Elnöki Tanács Valerij Kubaszovnak és Farkas Bertalannak adományozta első ízben a Magyar Népköztársaság Hőse kitüntetést, Magyarai Bélát és Alekszej Jeliszejevet az Elnöki Tanács a Magyar Népköztársaság babérkoszorúval ékesített Zászlórendjével tüntette ki.

A Minisztertanács egyidejűleg Farkas Bertalannak és Magyarai Bélának az első szovjet-magyar űrrepülés tiszteletére alapított a Magyar Népköztársaság Űrhajósa kitüntető címet és jelvényt adományozta.

A Honvédelmi Minisztériumban folytatódott az eseménysorozat. A sikeresen végrehajtott szovjet-magyar közös tudományos űrprogramban való részvételükért, helytállásukért Valerij Kubaszovnak, Farkas Bertalannak és Magyarai Bélának dízszerleget adott át a magyar nép nevében Korom Mihály, Alekszej Jeliszejevicsnek pedig disztört adományozott a honvédelmi miniszter.

A bensőséges ünnepségen felolvasták a díszparancsot arról, hogy a honvédelmi miniszter Farkas Bertalant a Magyar Néphadsereg századosát alezredessé, Magyarai Béla századosot őrnaggyá léptette elő az első szovjet–magyar ürréplés során nyújtott kiemelkedő teljesítményéért, illetve felkészüléséért.

Szolgálatunk nevében mi is szeretettel köszöntjük a hősokeket és kívánunk nekik szolgálati tevékenységükhöz erőt-egészséget, sok sikert és magánéletükben boldogságot.

2. Szocialista fejlődésünk folytatására, jövőnkre szavazott az ország

Belpolitikai életünk kiemelkedő eseményeként június 8-án országserzte a szavazóurnákhoz járult lakosságunk; megválasztotta a következő fél évtizedre az országgyűlési képviselőket és tanácstagokat. Reggel 6 órakor – több helyütt, ahol a termelőmunka folyamatosága ezt diktálta, már 5 órakor – megnyiták az ünnepi díszbe öltöztetett, virágokkal, zászlókkal és köszöntő feliratokkal ékített szavazóhelyiségeket. Szabad hazánk 35 éves történelme során a városok és a falvak népe immár tizenharmadszor élt felelősen demokratikus jogával, újjáválasztva törvényhozó testületünket és a helyi hatalmi népképviselői szerveket. Ezen a júniusi vasárnapon gyakorlatilag egész felnőtt lakosságunk voksolt: döntve szavazatával a képviselők és a tanácstagok megbízásáról, egyszersmind véleményt nyilvánítva politikai és társadalmi rendszerünkről, a párt, az állam és a kormány politikájáról.

Este 6 órakor az ország minden szavazóközterében befejeződött a szavazás. Az általános választások kimagasló jelentőségű eseményéről Papp Lajos államtitkár, az Országos Választási Elnökség elnöke nyilatkozott:

– A szavazás csakúgy, mint az általános választások előkészületeinek

minden mozzanata szerte az országban bizakodó, nyugodt légkörben, a törvényes előírásoknak megfelelően zajlott; az állampolgárok az urnák elé járulva felelősséggel gyakorolták alkotmányos jogukat. Az esemény ünnepélyessége is kifejezte: szocialista fejlődésünk folytatására, építő munkánk töretlenségére, jövőnkre szavazott az ország.

– Az ideai választások során egyidejűleg szavaztak az állampolgárok képviselőkre és tanácstagokra, akiknek mandátuma egyaránt öt esztendőre szól.

Az ötéves ciklus összhangban van a középtávú tervidőszakkal. Ez lehetővé teszi, hogy a megalakuló parlament, s a tanácsok mindvégig figyelemmel kísérhessék az általuk elfogadott célok megvalósítását, ellenőrizhessék, segíthessék azok végrehajtását. S mivel az országos politika függvénye a helyi politika, mindez lehetővé teszi a központi és a helyi érdekek jobb összehangolását, eredményesebb érvényre juttatását.

Az eredmények gyors összesítését számítógépek segítik, az Országos Választási Elnökség 8-ra virradó éjszaka ellenőrizte – a jegyzőkönyvek hivatalos dokumentumával összevetve – a választások országos eredményét.

Az országgyűlési képviselők és a tanácstagok a következő napokban veszik át megbízólevelüket, s hamarosan sor kerül az új országgyűlés alakulóülésére, a helyi, illetve a fővárosi és megyei tanácsok megalakulására. Munkájukhoz sok sikert kívánunk.

3. Szovjet Fegyveres Erők hadtápnak története

A Szovjetunióban a fenti címmel megjelent egy nagy jelentőségű történelmi jellegű könyv, amely részletesen vizsgálja a hadsereg és flotta hadtápszervei, a szovjet hadseregnek a fasiszta Németország elleni harctevékenységét és távolkeleten a militarista Japán ellen folytatott hadjárat hadtápbiztosí-

tására irányuló feladatok végrehajtásának tapasztalatait. Ezen tapasztalatok elemzését a Szovjet Fegyveres Erők hadtápjának az ország gazdasági lehetőségeivel és hadműveletek jellegével szoros összefüggésben végezték. A szerzők a hadtáp működésének minden területéről nagyon sok konkrét adatot tartalmazó anyagot használtak fel vizsgálataik során.

Fontos helyet foglal el a könyvben az ország gazdaságának a fasiszta Németország Szovjetunió elleni támadása utáni háborús célokra való átállításával kapcsolatos kérdések. Meggyőzően bizonyítja, hogy ezen össz-állami és össznépi feladat megoldásában elért siker az ország szocialista iparosításának, a mezőgazdaság kollektivizálásának, a kulturális forradalomnak és a szocializmus igen rövid idő alatt létrehozott hatalmas anyagi-technikai bázisának az eredménye.

Az ország népgazdaságát háborús vágyókra átállító Kommunista Párt és Szovjet Kormány egyidejűleg igen nagy figyelmet fordított a fegyveres erők hadtápjának fejlesztésére. A könyvből megtudhatjuk, hogy ez a fejlesztés minden fontosabb területét fellelte. Korszerűsítették a hadtáp anyagi-technikai bázisát, szervezését, felépítését. Megerősítették káderekkel a szolgálatot, begyakorolták várható tevékenységének végrehajtását mind a nagy hadászati műveletek előkészítése során, mind azok alatt.

A könyv várhatóan ez év végén magyar nyelven is megjelenik a ZRÍNYI KATONAI KIADÓ gondozásában. Úgy véljük számunkra is igen sok hasznos tapasztalatot nyújthat ez a könyv, szeretnénk, ha minél többen olvashatnánk és hasznosíthatnánk munkánkban.

4. Felkérés visszaemlékezések megírására

Hazánk felszabadulása 35. évfordulója és a Magyar Néphadsereg meg-

alakulása tiszteletére a hadtápszolgálat területén is számos rendezvény került lefolytatásra, illetve több kiadványt és publikációt jelentettünk meg és kívánunk továbbra is megjelentetni. Az MNHF-ség vezetése és a pártbizottság elgondolása szerint folyóiratunkban a jövőben cikksorozatot jelentetünk meg szolgálatunkban régen tevékenykedő, vagy már nyugállományban levő kádereink visszaemlékezéseiről. Ezzel áttekintést szerethetnénk a Magyar Néphadsereg Hadtápszolgálatá történetéről, illetve kialakulásának, tevékenységének egyes mozzanatairól.

Ezúton is felkérünk minden kedves olvasónkat, hogy személyesen, vagy munkatársai útján – a fentiek szellemében – írjanak memoár jellegű cikkeket, melyeket célkitűzésünk megvalósítása érdekében leközölnénk folyóiratunkban.

SZERKESZTŐSÉG

FOLYÓIRATOKBÓL

I. Általános doktrinális kérdések

1. A gazdaság szerepének növekedése a korszerű háborúban

A hadügynek nincs olyan területe, amely közvetlenül vagy közvetve ne függne az állam gazdasági lehetőségétől. A függés egyre jobban növekszik. Amíg az I. VH-ban az összkiadás 208 milliárd dollár volt, a hadüparban a munkások 31⁰/₀-a foglalkozott, addig a II. VH-ban e kiadások elérték a 622 milliárd dollárt, a hadüparban pedig a dolgozók 67⁰/₀-a foglalkozott. A szerző nemcsak a függés okait ismerteti, hanem megszabja a gazdasággal szemben támasztott fontosabb követelményeket is.

Vojennaja Misl, 1980. 1. sz. 39–47. old.